

THINK NAMIBIA
Sustainable Forest
Management

LISEBELEZO ZA LIMELA NI LIFOLOFOLO ZA NAHENI

PAMPILITUNA #1

LISEBELEZO ZA LIMELA NI LIFOLOFOLO ZA NAHEÑI KI SIKAMAÑI?

Lisebelezo za limela ni lifolofolo za naheñi ki litukelo zetaha patalaza nika nzila yeñwi ze fumanwa mwa naheñi. Likona ku tatubiwa butokwa kakuba sisebeliso sa butokwa sesi taha patalaza (ze belekisa patalaza libyana za mishitu zeswana niku koleka miselo) kapa sebeliso ya butokwa ka nzila yenwi (zende zezwa kwa misebezi ya mushitu zena ni bunde kusina kuli fumana patalaza, zecwale ka kamaiso ya mayemo a lihalimu). Lisebelezo za limela ni lifolofolo za naheñi li abilwe mwa likalulo ze nee, ze ki kufa, ku yemela, kuzamaisa ka swanelo ni lisebelezo za sizo.

Ku kulubelwa kuli kuna ni palo ye bato likana 2 tons ya moya wo fumanwa niku bulukwa wo zibahala ka cabon stock mwa mishitu ya mutulo wa namibia ni ye bato likana 97 tons yaze pila ze bupa kota fa halimu a muubu.

Kuna ni palo ye kulubelwa kulikana 24.07 m³/ha ya limela ze hula mwa mishitu ya namibia.

Butokwa bwa limbule za mishitu ye yemi mwa silimo sa 2034 I kulubelwa kuli ikaba:

- 10.2 million m³ ya likota ze belekiswa
- 2.0 million m³ ya misumo
- 634 million m³ ya mabala
- 5857 m³ ya libyana zamwa mushitu zesazwi fa likota za mabala

Ze pila ze bupa kota mwa mishitu ya Namibia li beleka kaku hapa moya wa carbon yenata mwa mbimbyulu niku pata 10,560 Gg ya moya wa carbon dioxide (1Gg=1000 tons) silimo ni silimo.

Liluko la mishitu ni naheñi mwa namibia lifa misebezi kwa batu ba bato likana 5,600 mwa libaka za matakanyani ni za bukuwa.

Mishitu ya sicaba kamita ipanga mali a likana N\$100,000, ni mishitu ya sicaba ye 43 ye ñolisizwe mwa Namibia ye tisa palo ye kwa N\$4,300,000 mwa liluko leo.

LIKALULO ZA LISEBELEZO ZA LIMELA NI LIFOLOFOLO ZA NAHEÑI

LISEBELEZO ZA SIZO

Lisebelezo zezwa kwa silalanda ze tusa ku mbweshafaza bupilo bwa batu:

- Butokwa bwa tumelo
- Butokwa bwa mubonahalelo
- Butokwa bwa tuto
- Butokwa bwa lika za kui tabisa
- Maikuto a ku swanela kuba mwa sibaka
- Buswa bwa sizo

LISEBELEZO ZA KAMAISO

Lisebelezo ze zwelezi kwa kamaiso ya misebezi ya limela ni lifolofolo za naheñi ni silalanda:

- Kamaiso ya mayemo a lihalimu
- Ku fumanwa niku buluka mooya wo masila
- Kamaiso ya muunda
- Ku kenisa mezi
- Kumela kwa licalano

LISEBELEZO ZA KUFU

Lisebelezo mwa mukwa wa libyana ze fumanwa kwa limela ni lifolofolo za naheñi:

- Lico (miselo, miloho ni linosi)
- Mezi a buba a kenile
- Mafula, likota
- Lika zaku yahisa

LISEBELEZO ZA KEMELO NI TUSO

Lisebelezo ze lumelela misebezi yemiñwi ya limela ni lifolofolo kuezahala:

- Ku pangiwa kwa palo kamukana yaze pila ze bupa kota
- Sibaka sa maino sesi lukisizwe kale
- Kupangiwa kwa mununo mwa lika ze pila
- Kalulo yeo kuyona muubu u lukiswa hande

BUTOKWA BWA LISEBELEZO ZA LIMELA NI LIFOLOFOLO ZA NAHEÑI KWA SILALANDA

Mishitu kiya butokwa kwaku tusa ze pila ze shutana ni kamaiso ya mayemo a lihalimu. Namibia sina haili yona naha ye omile ahulu mboela wa Africa imwa kozi ya butata bwa kucinca kwa mayemo a lihalimu. Limbule za mishitu mwa naha kiza butokwa kwaku tusa ku fukuza butata bobu tiswa kiku cinca kwa mayemo a lihalimu.

BUTOKWA BWA LISEBELEZO ZA LIMELA NI LIFOLOFOLO ZA NAHEÑI KWA BUINO

Lilalo za matakanyani mwa namibia li itingile ahulu kwa limbule zamwa mushitu ku fumana zeba tokwa ni lico kazazi. Bunata bwa mandu a sizo kapa malapa mutulo wa naha li yahilwe kaku belekisa likota, bucwafi ni mataka. Likezahalo za sizo ze sikai ku fumaneha teni sebeliso ya licalano ze ketilwe.

Tekiso ya limbule za naheñi izwelapili ku susueza swalisano kwa buino niku faa maata kwa basali mwa lilalo za matakanyani kakuba fa sibaka saku panga mashiliñi.

BUTOKWA BWA LISEBELEZO ZA LIMELA NI LIFOLOFOLO ZA NAHEÑI KWA SIFUMU

Mwa hala Namibia, butata bwaku fokola kwa muubu ka mukwa wa macacani a masundadunda bu tisize liluko la mashala la mali a likana N\$ 160 Million lelifa misebezi kwa batu baba bato likana 6,000 niku panga mashala a fitelela 120,000 tonnes silimo ni silimo a ñolisizwe niba katengo ka FSC.

Liluko la mashala mwa namibia la zibahala ni kwa buse bwa mawate niku zibahala kakuba ni mashala a kenile ahulu mwa lifasi bakeñisa bapangi baba latelela litaelo za mayemo a pahami ni milao ze tomilwe.